



T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 30 Temmuz 2025

Sayı : 12982

32157

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu mali yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolünü düzenlemiştir.

Kanun; Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsamakta, Avrupa Birliği fonları ile yurtiçi ve yurtdışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü de uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Kanun hükümlerine tâbi bulunmaktadır. Düzenleyici ve denetleyici kurumlar da bu kanunun bazı maddelerine tabidir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun da esas aldığı "Bütçe Birliği" ilkesi, kamu idaresi ile ilgili mali tabloların, kamu idaresinin tüm birimlerinin bütün faaliyetlerini içermesi ve gerçek durumunu yansıtması esasına dayanır.

Bu nedenle, bazı bakanlık ve kamu kurumlarının faaliyetlerinin, genel bütçenin yanı sıra fon, özel hesap, vakıf, ajans, döner sermayeli işletme bütçeleri olmak üzere farklı bütçe yapıları üzerinden yürütülmeleri Bütçe Birliği ilkesine aykırıdır.

Döner sermaye işletmelerinin yeni kamu mali yönetim sistemi içinde bir zemine oturtulması amacıyla 5018 sayılı Kanun'un Geçici 11'inci maddesiyle getirilen düzenleme ile bu işletmelerin 31.12.2007 tarihine kadar tasfiye edilerek bağlı bulundukları kamu idarelerinin bütçeleri içine alınması öngörülmüş iken, anılan maddede yapılan değişikliklerle bundan vazgeçilerek 31.12.2010 tarihine kadar yeniden yapılandırılmalarına karar verilmiştir.

Yeniden yapılandırma süreci tamamlanıncaya kadar geçerli olmak üzere 2007 yılı başında yürürlüğe konulan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile bu işletmelerin bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslarla ilgili düzenlemeler yapılarak anılan işletmelerin bütçe ve muhasebe sisteminin 5018 sayılı Kanun ile uyumlu hale getirilmesi amaçlanmıştır.

Ancak bu düzenlemeler, 5018 sayılı Kanun'da öngörülen bütçe ilkelerinden kamu idarelerinin tüm gelir ve giderlerinin bütçelerinde gösterilmesi ile kamu kaynağının

kullanılmasına ilişkin genel esaslardan mali saydamlığın ve hesap verme sorumluluğunun gerçekleştirilmesinde yeterli olmamıştır.

Gelinen noktada, kamu idaresi bünyesinde döner sermaye geliri adı altında bir gelir elde edilmekte ve elde edilen gelirden çeşitli giderler yapılmakta, hizmetlerin bir kısmı döner sermaye bütçelerinden finanse edilmektedir.

Dönemin Hazine ve Maliye Bakanı Lütfü Elvan tarafından Mart 2021 tarihinde kamuoyuna duyurulan “Ekonomi Reform Eylem Planı”nda “31.12.2021 tarihinden itibaren Döner Sermayeler 2022 yılı bütçesinden başlamak üzere aşamalı olarak merkezi yönetim bütçesine dahil edilerek bütçe hakkının kapsamı genişletilecektir. 31.12.2022 tarihine kadar Döner sermaye işletmeleri gözden geçirilecek, verimli olmayan döner sermaye işletmeleri kapatılacaktır.” denilmesine rağmen aradan geçen 4 yıllık sürede söz konusu taahhüt yerine getirilmemiş, Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile bazı torba kanun tekliflerinde yer alan düzenlemelerle Bakanlıkların ve bazı kamu kuruluşları bünyesinde döner sermaye işletmesi kurulmasına hız verilmiş bulunmaktadır.

Bu tespitlerden hareketle;

- 1- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun yasalaşmasına gerekçe olarak da kullanılan döner sermayelerin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu’nun da esas aldığı “Bütçe Birliği” ilkesini zedelediğini düşünmüyor musunuz?
- 2- Bütçe birliği ilkesine aykırılık teşkil eden döner sermaye uygulamalarının son dönemde yaygınlaşmasının sebebi nedir?
- 3- Bu durum kamu harcama sisteminde bazı gelirlerin toplanması ve harcanması konusunda birtakım esnekliklerin sağlanması gereğinden mi kaynaklanmaktadır?
- 4- Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri veya torba yasa tekliflerine yerleştirilen maddelerle bakanlıklar ve kamu kuruluşlarında teker teker döner sermaye işletmesi kurulması yerine Döner Sermayelerle ilgili genel çerçeve bir yasanın çıkartılmasında yarar görmekte misiniz?